

ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA Lieta Nr.A43011811
A43-0047-13/17**SPRIEDUMS**
Latvijas tautas vārdā

Rīgā

2013.gada 25.janvārī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja I.Amona,
tiesneši S.Liniņa un V.Poķis,

piedaloties pieteicējas SIA „/Nosaukums/” pārstāvei zvērinātai advokātei Ievai Azandai, trešās personas SIA „/Nosaukums 2/” pārstāvim zvērinātam advokātam Edgaram Atlācim un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Konkurences padomes pārstāvei M.G.,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc SIA „/Nosaukums/” pieteikuma par Konkurences padomes 2011.gada 13.maija lēmuma Nr.26 (protokols Nr.22, 3.§) atcelšanu un pienākuma uzlikšanu Konkurences padomei ierosināt lietu par Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 1. un 4.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu SIA „/Nosaukums 2/” darbībās.

Aprakstošā daļa

[1] SIA „/Nosaukums/” (turpmāk – pieteicēja vai „/Nosaukums/”) 2011.gada 14.martā vērsās Konkurences padomē (turpmāk – Padome) ar iesniegumu par iespējamu dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu SIA „/Nosaukums 2/” (turpmāk – trešā persona vai „/Nosaukums 2/”) darbībās. „/Nosaukums/” citstarp norādīja, ka „/Nosaukums 2/” izveidoja 22 Ziemeļvidzemes atkritumu apsaimniekošanas reģiona (turpmāk – ZAAR) lielākās pašvaldības. „/Nosaukums 2/” ir monopolstāvoklis attiecībā uz sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu sniegšanu attiecīgo pašvaldību teritorijās. Atkritumu apsaimniekotājs nepamatoti netika izvēlēts konkursa kārtībā. Tā kā „/Nosaukums 2/” apsaimnieko poligonu „/Nosaukums/”, tā ir neizbēgams „/Nosaukums/” darījumu partneris gadījumā, ja „/Nosaukums/”

vēlas nodrošināt atkritumu apglabāšanu šajā poligonā. „/Nosaukums 2/” noteiktās maksas par cieto sadzīves atkritumu sagatavošanu apglabāšanai poligonā „/Nosaukums/” (Ls 7,32 par tonnu) aprēķina mehānisms nav adekvāts, jo balstīts uz nepareizu attiecību starp sadzīves atkritumu tilpumu un masu, turklāt šī maksa ir nepamatoti augsta. „/Nosaukums 2/” ir iespēja šķērssubsidēt atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus ārpus ZAAR no ienākumiem par atkritumu noglabāšanu poligonā „/Nosaukums/”.

[2] Ar Padomes 2011.gada 13.maija lēmumu Nr.26 (protokols 22, 3.§) (turpmāk – Lēmums) nolemts neierosināt lietu uz „/Nosaukums/” iesnieguma pamata. Lēmumā norādīts turpmāk minētais.

[2.1] Pamatojoties uz Atkritumu apsaimniekošanas likuma 1.panta 7.punktu, „/Nosaukums/” iesniegumā minēto un to, ka sadzīves atkritumu apsaimniekošana ir uzskatāma par kompleksu jomu un pārsvarā pakalpojuma sniedzējs to arī sniedz kā vienotu pakalpojumu, kurā ietilpst visi pakalpojumi posmā no atkritumu radītāja līdz atkritumu pārstrādātājam (savākšana, pārvadāšana, pārkraušana un uzglabāšana), iesnieguma kontekstā katru no minētajiem apsaimniekošanas posmiem var nodalīt atsevišķi. Par tirgiem, kuros darbojas „/Nosaukums 2/”, nodrošinot atkritumu apsaimniekošanu, uzskatāmi: atkritumu savākšana; atkritumu apglabāšana ZAAR.

Saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto visu attiecīgajā atkritumu apsaimniekošanas reģionā esošo pašvaldību teritorijās radītie un savāktie sadzīves atkritumi ir apglabājami attiecīgā reģiona sadzīves atkritumu apglabāšanas poligonā. Tā kā „/Nosaukums 2/” apsaimnieko Ziemeļvidzemes atkritumu apsaimniekošanas poligonu „/Nosaukums/”, visām pašvaldībām, kas atrodas šajā reģionā, ir jāslēdz līgums ar „/Nosaukums 2/” par to teritorijās savāktu sadzīves atkritumu apglabāšanu šajā poligonā. Uzskatāms, ka „/Nosaukums 2/” atrodas dominējošā stāvoklī sadzīves atkritumu apglabāšanas pakalpojumu sniegšanas tirgū ZAAR. Tirgus, kurā darbojas/vēlas darboties „/Nosaukums/”, ir sadzīves atkritumu savākšana ZAAR.

Definējot šajā nozarē konkrētās preces tirgu, ģeogrāfiskais tirgus nepārsniegtu pašvaldības teritoriju, jo normatīvie akti nosaka būtiskas pašvaldības tiesības attiecībā uz atkritumu savākšanas un apsaimniekošanas organizēšanu, kas savukārt ietekmē gan tirgus dalībnieku konkurences iespējas, gan to klientu rīcību (tiesību un pienākumu kopumu) konkrētās administratīvās teritorijas robežās. Ņemot vērā Lēmumā turpmāk secināto, konkrēto ģeogrāfisko tirgu un konkrētās preces tirgu definīcijas var tikt atstātas atklātas.

[2.2] Padome no „/Nosaukums 2/” saņēma vēstuli, kurā norādītas „/Nosaukums 2/” piemērotās maksas par sadzīves atkritumu apsaimniekošanas apmēriem ZAAR ietilpstošajās pašvaldībās un ārpus ZAAR. Padomes rīcībā ir arī publiski pieejamās atkritumu apsaimniekošanas cenas (informatīvie ziņojumi) līdz 2009.gada 1.janvārim Centrāllatvijas atkritumu apsaimniekošanas reģionos salīdzināšanai ar „/Nosaukums 2/” noteiktajiem tarifiem ārpus ZAAR tirgos, kur, slēdzot līgumus, ir konkurences apstākļi.

Pārlicinoties, vai „/Nosaukums 2/” piedāvā pakalpojumu par „patiesai

tirgus cenai” atbilstošu cenu, Padome secina, ka, lai arī pēdējā publiski pieejamā informācija par atkritumu apsaimniekošanas maksām ir par periodu līdz 2009.gada 1.janvārim, tomēr nav pamata uzskatīt, ka atkritumu apsaimniekošanas maksas pēc šī datuma būtu būtiski samazinājušās. Piemēram, Zemgales reģionā atkritumu apsaimniekošanas maksa svārstās no Ls 5,25 m³ bez PVN, Pierīgas reģionā no Ls 5,55 m³ bez PVN un Piejūras reģionā no Ls 4,37 m³ bez PVN.

Kā vēstulē norāda „/Nosaukums 2/”, jāņem vērā, ka Atkritumu apsaimniekošanas likuma pārejas noteikumu 13.punkts paredz pašvaldību iespēju minētās maksas pārskatīt tikai izņēmuma gadījumos (izņemot Apes novadu, kur līgums noslēgts konkursa rezultātā). Tādēļ „/Nosaukums 2/” piemērotās maksas ārpus ZAAR pēdējo gadu laikā nav mainījušās. „/Nosaukums 2/” minētajās teritorijās nav vienīgā atkritumu apsaimniekotāja, līdz ar to tur netiek veiktas investīcijas dalītās atkritumu vākšanas infrastruktūrā un līdz ar to izmaksas par atkritumu apsaimniekošanu ir mazākas. Pie tam šajās teritorijās savāktie atkritumi netiek apglabāti poligonā „/Nosaukums/”, bet gan attiecīgajā reģionālajā poligonā.

Atbildot uz „/Nosaukums/” iebildumiem par pašvaldību noteiktajiem maksu (cenu) apmēriem, Padome norāda, ka atkritumu apsaimniekošanas maksu veido pašvaldības noteiktā maksa saskaņā ar tās noslēgto līgumu ar atkritumu apsaimniekotāju, kurā ietverta maksa par sadzīves atkritumu savākšanu, pārvadāšanu, pārkraušanu, uzglabāšanu, dalītās atkritumu savākšanas, šķirošanas un pārkraušanas infrastruktūras objektu uzturēšanu; regulatora apstiprinātais tarifs par sadzīves atkritumu apglabāšanu atkritumu poligonos un izgāztuvēs un dabas resursu nodoklis par atkritumu apglabāšanu normatīvajos aktos noteiktā apmērā.

Faktiski „/Nosaukums/” sūdzas par atkritumu apglabāšanas maksu poligonā „/Nosaukums/”, jo uzskata, ka „/Nosaukums 2/” vairāk izmaksu attiecina uz apglabāšanas tarifu. Padome norāda, ka atkritumu apglabāšanas maksas noteikšanai regulators izstrādā metodiku un apstiprina atkritumu apglabāšanas maksas (cenas) apmēru. Regulators izvērtē uz konkrēto pakalpojumu attiecināmās izmaksas, tās lēmums par tarifu ir administratīvs akts, ko var apstrīdēt normatīvajos aktos noteiktā kārtībā. Līdz ar to nav nepieciešams vērtēt šo atkritumu apglabāšanas tarifu.

Ārpus ZAAR „/Nosaukums 2/” darbojas saskaņā ar noslēgtajiem līgumiem un saistošajām un regulētajām līgumiskajām cenām. Cena, kas tiek noteikta, tirgus dalībniekam atrodoties monopolstāvoklī poligonā „/Nosaukums/”, ir regulēta. Arī cena, kas tiek noteikta, slēdzot līgumus par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu konkursa rezultātā, t.i., konkurences apstākļos ārpus ZAAR, ir regulēta un saistoša, jo to apstiprina regulators. Ņemot vērā arī atšķirīgos tirgus apstākļus un to, ka „/Nosaukums 2/” ZAAR ir lielāki tarifi, nav pamata uzskatīt, ka „/Nosaukums 2/” darbības satur Konkurences likuma 13.panta ģenerālklausulas pārkāpuma pazīmes.

[2.3] Nav konstatējams Ls 7,32 maksas par tonnas atkritumu sagatavošanu apglabāšanai poligonā „/Nosaukums/” papildus regulatora

apstiprinātajam tarifam uzspiešanas fakts no „/Nosaukums 2/” puses, jo nav pierādījumu, ka minētā maksa un līgums kopumā starp darījuma pusēm vispār tika apspriests. Padome nevar konstatēt atteikumu slēgt līgumu, lai varētu vērtēt iespējamo atteikšanos slēgt līgumu Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 1.punkta izpratnē, pamatojoties tikai uz to, ka uz vienu „/Nosaukums/” vēstuli netika saņemta atbilde, bet, atbildot uz otru „/Nosaukums/” vēstuli, tika nosūtīts līguma projekts, par kura turpmāku apspriešanu nav iesniegti pierādījumi.

[2.4] Konkrētajos reģionos atkritumu apsaimniekošanas tiesības nav bijušas pieejamas brīvajā tirgū „/Nosaukums/”, kas veic vai potenciāli varētu veikt atkritumu apsaimniekošanu konkrētajā reģionā. Līdz ar to 22 pašvaldību rīcība, saskaņā ar normatīvo regulējumu pašām nodibinot komercsabiedrību, kas nodarbojas ar atkritumu apsaimniekošanu šo pašvaldību teritorijās, ir vērtējama kā publiskas personas pieņemts lēmums.

Nav objektīva pamatojuma vērtēt vai veikt analīzi „/Nosaukums 2/” atkritumu svāra/tilpuma attiecībai ($1 \text{ m}^3=200 \text{ kg}$). Šāda attiecība izriet no Ziemeļvidzemes reģionālo atkritumu apsaimniekošanas plāna 2006. - 2013.gadam 4.3.1. un 9.2.punkta (Ministru kabineta 2006.gada 26.septembra noteikumi Nr.797 „Noteikumi par Ziemeļvidzemes reģionālo atkritumu apsaimniekošanas plānu 2006.–2013.gadam”). Līdz ar to nav pamata „/Nosaukums 2/” piemēroto svāra/tilpuma attiecību apšaubīt, jo tā izriet no Ministru kabineta apstiprināta politikas plānošanas dokumenta. Līdz ar to, piemērojot attiecību $1 \text{ m}^3=200\text{kg}$, „/Nosaukums 2/” rīcībā nav saskatāms Konkurences likuma 13.panta pārkāpums.

[2.5] „/Nosaukums 2/” kā pašvaldību dibināts komerciesību subjekts darbojas privāto tiesību jomā un ir tirgus dalībnieks. Kaut arī pašvaldībām pieder „/Nosaukums 2/” kapitāla daļas, tās nevar automātiski tikt vērtētas kā viens tirgus dalībnieks ar „/Nosaukums 2/”. Izvērtējot normatīvos aktus, kā arī to, ka pēc „/Nosaukums/” pieteikuma administratīvajā tiesā tiek izskatīta lieta par pašvaldības darbībām kā darbībām publisko tiesību jomā, nav pamata pašvaldības autonomās darbības vērtēt kā darbības privāttiesību jomā. Tā kā „/Nosaukums 2/” darbībās nav saskatāmas Konkurences likuma 13.panta pārkāpuma pazīmes, izskatot konkrēto iesniegumu, nav lietderīgi vērtēt, vai pašvaldības un „/Nosaukums 2/” ir viens tirgus dalībnieks.

[2.6] Tā kā nav pamata ierosināt lietu, nav pamata vērtēt „/Nosaukums/” lūgumu par tiesiskā pienākuma uzlikšanu „/Nosaukums 2/”, jo lēmumu par tiesiskā pienākuma uzlikšanu atbilstoši Konkurences likuma 14.panta pirmajai daļai pieņem, tirgus dalībnieka darbībās konstatējot pārkāpumu.

[2.7] Iesniegumā ietvertā informācija nav pietiekama, lai lemtu par nepieciešamību to pārsūtīt Valsts kontrolei. Šāds secinājums nekavē „/Nosaukums/” vērsties valsts iestādēs, ja tās ieskatā iesniegumā aprakstīto darbību izvērtēšana ietilpst šo iestāžu kompetencē. Jautājums par Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.panta piemērošanu tiek vērtēts citas tiesvedības ietvaros administratīvajā tiesā.

[3] „/Nosaukums/” Lēmumu pārsūdzēja tiesā, pieteikumā norādot

turpmāk minēto.

[3.1] Padome nepamatoti norāda, ka nav nepieciešams definēt konkrēto tirgu. Lietās par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu konkrētā tirgus definēšana ir uzskatāma par svarīgāko aspektu. Konkrētā tirgus definīcija ietekmē dominējošā stāvokļa noteikšanu attiecīgajam tirgus dalībniekam, līdz ar to uzskatāma par izšķirošu priekšnoteikumu tirgus dalībnieka rīcības vērtēšanai.

[3.2] Definējot konkrēto tirgu, ir pamats atsaukties uz Eiropas Komisijas praksi konkrētā tirgus noteikšanā atkritumu apsaimniekošanas nozarē. Eiropas Komisijas praksē ir nošķirams bīstamo atkritumu apsaimniekošanas tirgus no sadzīves atkritumu apsaimniekošanas. Tāpat jānošķir sadzīves atkritumu savākšana no sadzīves atkritumu apglabāšanas/apstrādes pakalpojuma. Tādējādi konkrētās preces tirgus definējams kā sadzīves atkritumu savākšanas tirgus un sadzīves atkritumu apglabāšanas tirgus. „/Nosaukums 2/” darbojas abos tirgos un saskaņā ar Lēmumā konstatēto „/Nosaukums 2/” ir dominējošais stāvoklis sadzīves atkritumu apglabāšanas tirgū.

[3.3] Atbilstoši Eiropas Komisijas praksei konkrētajam ģeogrāfiskajam tirgum var būt divas dimensijas, proti, reģionālā un vietējā dimensija, atkarībā no tirgus situācijas un normatīvā regulējuma attiecībā uz atkritumu apsaimniekošanas nozari konkrētajā dalībvalstī. Sadzīves atkritumu savākšana parasti tiek organizēta vienas pašvaldības teritorijas ietvaros, tādējādi pieprasījums pēc pakalpojuma pastāv vietējā līmenī.

Latvijā atkritumu apsaimniekošanas organizēšana ietilpst katras pašvaldības autonomajā kompetencē. Savukārt saskaņā ar Atkritumu apsaimniekošanas likuma 18.pantu vietējā pašvaldība publisko iepirkumu vai publisko un privāto partnerību regulējošajos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā izvēlas atkritumu apsaimniekotāju, kurš veiks sadzīves atkritumu savākšanu, pārvadāšanu, pārkraušanu un uzglabāšanu attiecīgajā sadzīves atkritumu apsaimniekošanas zonā. Pašvaldības var noteikt kopīgu pakalpojumu sniegšanas zonu, kurā ietilpst vairāku pašvaldību teritorija. Līgumu ar izraudzīto komersantu katra pašvaldība slēdz atsevišķi.

No minētā izriet, ka teorētiski katras pašvaldības teritorija var tikt uzskatīta par atsevišķu konkrēto ģeogrāfisko tirgu, taču, vairākām pašvaldībām izvēloties kopīgu pakalpojuma sniedzēju, konkrētā ģeogrāfiskā tirgus definīcija var tikt paplašināta. Tādējādi konkrētais ģeogrāfiskais tirgus ir vērtējams individuāli katras lietas ietvaros, ņemot par pamatu atkritumu apsaimniekošanas organizācijas struktūru attiecīgajā pašvaldībā vai vairāku pašvaldību reģionā. Šajā situācijā ir pamats runāt par konkrētajiem tirgiem, kuru robežas nosaka valstī esošais nozares normatīvais regulējums. Atkritumu apsaimniekošanas jomā regulējums paredz viena pakalpojuma sniedzēja apstiprināšanu katras pašvaldības teritorijas ietvaros, kas nozīmē, ka citi atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma sniedzēji tiek izslēgti no pakalpojuma sniegšanas konkrētās pašvaldības teritorijā.

Atkritumu apsaimniekošanas likuma 18.panta spēkā esošā un arī iepriekšējā redakcija paredz situāciju, kad pašvaldības teritorijā izvēlētajam atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma sniedzējam izveidojas

monopolstāvoklis attiecībā uz sadzīves atkritumu apsaimniekošanas (t.sk., savākšanas) pakalpojuma sniegšanu konkrētās pašvaldības teritorijā.

„/Nosaukums 2/” dalībnieces ir 22 pašvaldības, tādējādi daļa no ZAAR esošajām pašvaldībām slēdz līgumu ar „/Nosaukums 2/” saskaņā ar Publisko iepirkumu likuma 3.panta pirmās daļas 7.punktu, kas pašvaldībai dod iespēju neizsludināt publisko iepirkumu, ja pasūtītājs slēdz līgumu ar pakalpojuma sniedzēju, kas atrodas pilnīgā pasūtītāja kontrolē un kas galvenokārt sniedz pakalpojumus pasūtītājam.

Tā kā minētās 22 pašvaldības aizņem pietiekami lielu daļu no ZAAR (pašvaldības ir lielākās visā reģionā sadzīves atkritumu radīšanas un apsaimniekošanas kontekstā), var secināt, ka konkrētais ģeogrāfiskais tirgus šīs lietas ietvaros var tikt definēts, ievērojot ZAAR teritorijas robežas un „/Nosaukums 2/” šobrīd atrodas dominējošā stāvoklī ZAAR, sniedzot sadzīves atkritumu savākšanas pakalpojumu.

Par konkrēto tirgu ir uzskatāma sadzīves atkritumu savākšanas pakalpojuma sniegšana ZAAR un sadzīves atkritumu apglabāšanas pakalpojuma sniegšana ZAAR. Šajos tirgos „/Nosaukums 2/” ieņem dominējošo stāvokli, kas paredz tai pienākumu uzņemties īpašu atbildību par to, lai ar savu darbību nekropļotu konkurenci.

[3.4] „/Nosaukums/” Padomei sniedza informāciju, ka ar „/Nosaukums 2/” notikušas privātas sarunas par piedāvātajiem sadarbības nosacījumiem un nepamatoti augstu cenu noteikšanu par atkritumu pirmsapstrādi, kas nepamatoti sadārdzina atkritumu apglabāšanas pakalpojumu. Minēto sarunu rezultātā netika panākta vienošanās par abām pusēm izdevīgiem nosacījumiem un sadarbības līgums netika noslēgts.

„/Nosaukums 2/” darbojas kā atkritumu apsaimniekotājs Latvijas teritorijā un konkurē ar citiem tirgus dalībniekiem, kas sniedz atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus. Vienlaikus „/Nosaukums 2/” ir atkritumu poligona īpašniece un līdz ar to arī neizbēgama sadarbības partnere tiem tirgus dalībniekiem, kas darbojas ZAAR un vēlas nodrošināt atkritumu apglabāšanu poligonā „/Nosaukums/”. Atkritumu apglabāšanas pakalpojumu sniegšana ZAAR konkrētajā gadījumā var tikt uzskatīta par augšupejošu tirgu; savukārt atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu sniegšana (atkritumu savākšana, šķirošana, pārstrāde) minētajā reģionā var tikt uzskatīta par lejupejošu tirgu kopējā atkritumu apsaimniekošanas nodrošināšanā. Pastāvot apstākļiem, kad „/Nosaukums 2/” darbojas gan augšupejošā tirgū (atkritumu apglabāšana), kurā tā ieņem dominējošo stāvokli, gan lejupejošā tirgū (atkritumu savākšana), dominējošā stāvoklī esošajam uzņēmumam augšupejošā tirgū ir aizliegts piemērot tādu cenu politiku, kas vērsta uz tā konkurentu izslēgšanu lejupejošā tirgū. Tas var attiekties gan uz pārmērīgi augstām cenām par augšupejošā tirgū sniegtajiem pakalpojumiem, gan uz nepamatoti zemām cenām klientiem lejupejošā tirgū („margin squeezing” cenu politika). Eiropas Komisijas vadlīniju 220.punktā norādīts, ka minētā cenu politika var tikt interpretēta arī kā dominējošā stāvoklī esošā tirgus dalībnieka atteikšanās slēgt darījumu, kas ir vērsta uz sadarbības neuzsākšanu vai izbeigšanu lejupejošā tirgū.

Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 1.punkta pārkāpums jāvērtē, ņemot vērā aprakstīto pieeju, t.i., pārkāpuma pazīmes var arī nenorādīt uz tiešu „Nosaukums 2” atteikumu slēgt līgumu (darījumu) ar „Nosaukums”. Tātad, lai gan „Nosaukums” rīcībā nav pierādījumu, kas liecina par „Nosaukums 2” atteikumu slēgt sadarbības līgumu, konkrētajā situācijā par atteikšanos slēgt darījumu liecina tādu sadarbības nosacījumu izvirzīšana, kas padara līguma noslēgšanu par ekonomiski neizdevīgu un līdz ar to arī neiespējamu; konkrētajā gadījumā - nepamatoti augstu cenu noteikšana par atkritumu pirmapstrādi un attiecīgi - apglabāšanas pakalpojumu. „Nosaukums” nav un nevar būt pierādījumi, ka „Nosaukums 2” piedāvā tādus sadarbības nosacījumus, kuri darījuma noslēgšanu padara par neiespējamu, jo „Nosaukums” rīcībā nav informācijas, uz kuras pamata būtu iespējams izvērtēt „Nosaukums 2” atkritumu apglabāšanas tarifu atbilstību minētā pakalpojuma sniegšanas izmaksām, kā arī tarifu veidojošo komponentu pamatotību.

[3.5] Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 1.punkta pārkāpuma esamība ir vērtējama kopsakarā ar Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas ģenerālklausulu un 4.punktu, kas netika izdarīts. Lēmumā izdarītie secinājumi nav pietiekami detalizēti pamatoti.

[3.5.1] Lēmumā nav atspoguļota informācija par aktuālajiem tarifiem, kas tiek piemēroti par atkritumu apsaimniekošanu, nav arī sniegts skaidrojums, kāpēc ir aktuāli 2009.gadā spēkā esošie tarifi. Starp zemāko cenu Ls 6,25, ko „Nosaukums 2” piemēro par atkritumu apsaimniekošanu ārpus ZAAR, un augstāko cenu Ls 8,90, ko „Nosaukums 2” piemēro par atkritumu apsaimniekošanu ZAAR, pastāv 30 procentu starpība. Arī citu atkritumu apsaimniekotāju cenas dažādos atkritumu apsaimniekošanas reģionos atšķiras no „Nosaukums 2” cenām ZAAR vismaz par 30 procentiem (piemēram, Jūrmalā, Talsu rajonā, Tukuma rajonā), kas var liecināt par šķērssubsidēšanas fakta esamību „Nosaukums 2” darbībās. Līdz ar to nav pamatots Padomes arguments, ka cenas kopumā ir līdzīgas.

[3.5.2] Padome norāda, ka tā pārliecinājās par to, ka „Nosaukums 2” pakalpojumu piedāvā par „patiesai tirgus cenai” atbilstošu cenu. Taču Padome nenorāda, kādi fakti tika izvērtēti, lai nonāktu pie šāda secinājuma. Lēmumā nav arī pamatots secinājums, kāpēc atkritumu apsaimniekošanas maksas pēc 2009.gada 1.janvāra nav būtiski samazinājušās.

[3.5.3] Lēmumā nav izvērtētas katra reģiona īpatnības, kas var ietekmēt cenu, lai izdarītu secinājumu, ka cenas dažādos reģionos ir salīdzināmas.

[3.5.4] „Nosaukums” 2011.gada 11.maija vēstulē norādīts - lai pierādītu dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas pārkāpuma esamību regulētajos tirgos, ir jākonstatē dominējošā stāvoklī esošā tirgus dalībnieka politika, kas vērsta uz konkurentu izslēgšanu no tirgus, ierobežojot to darbības rentabilitāti, un nav nozīmes tam, vai vairumtirdzniecības vai mazumtirdzniecības cenas pašas par sevi ir netaisnīgas. Konkrētajā gadījumā „Nosaukums 2” pakalpojumu šķērssubsidēšana ir vērsta uz citu tirgus dalībnieku, t.sk. „Nosaukums” izslēgšanu no konkrētā tirgus, uzliekot tiem nepamatoti augstas cenas par atkritumu apglabāšanu poligonā „Nosaukums”,

kas tiešā veidā palielina citu tirgus dalībnieku cenas par atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma sniegšanu, vienlaicīgi nodrošinot iespēju pašam „Nosaukums 2/” sniegt pakalpojumus par zemākām cenām tirgos, kuros pastāv konkurence. Minētie apsvērumi Lēmumā nav vērtēti, proti, detalizēti netika vērtēta un pamatota šķērssubsidēšanas neesamība, kas var būt par pamatu lietas neierosināšanai.

[3.6] Lēmumā nav izvērtēta „Nosaukums 2/” atkritumu pirmsapstrādes tarifa nepieciešamības pamatotība, kā arī tarifa lieluma atbilstība pakalpojuma sniegšanas izmaksām. Šis tarifs tika apstiprināts pašvaldībās, jo pašvaldības ir „Nosaukums 2/” kapitāldaļu turētājas. Taču šī tarifa nepieciešamība un lieluma atbilstība pakalpojuma sniegšanas izmaksām būtu vērtējama Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 4.punkta kontekstā, jo tā sekmē netaisnīgu cenu piemērošanu par atkritumu apglabāšanas pakalpojuma sniegšanu citiem atkritumu apsaimniekotājiem.

[3.7] Pieteicēja piekrīt, ka pašvaldības nevar tikt automātiski vērtētas kā viens tirgus dalībnieks ar „Nosaukums 2/” tikai tāpēc, ka pašvaldības ir „Nosaukums 2/” kapitāldaļu turētājas. Taču pieteicēja ir iesniegusi Padomei detalizētu vērtējumu un skaidrojumu, ka konkrētajā gadījumā pašvaldības darbības atkritumu apsaimniekošanā var tikt uzskatītas par saimniecisko darbību privāto tiesību jomā, kas atbilstoši Konkurences likuma 1.panta 9.punkta regulējumam ļauj secināt, ka pašvaldības uzskatāmas par tirgus dalībnieku. Padome pieteicējas argumentācijā nav iedziļinājusies.

No Konkurences likuma 1.panta 9.punkta izriet, ka pastāv divi alternatīvi priekšnoteikumi, lai uzņēmumu uzskatītu par tirgus dalībnieku, proti, uzņēmums veic vai gatavojas veikt saimniecisko darbību Latvijas teritorijā un uzņēmuma darbība ietekmē vai var ietekmēt konkurenci Latvijas teritorijā.

Eiropas Savienības Tiesa lietā Hofner and Elser v. Macroton atzina, ka saistībā ar konkurences tiesībām jēdzienam „uzņēmums” ir jāietver visi subjekti, kas veic ekonomiska rakstura darbu, neskatoties uz subjekta juridisko statusu un veidu, kā tā darbība tiek finansēta. Tādējādi, konstatējot pašvaldības saistītā uzņēmuma un/vai pašas pašvaldības ekonomiska rakstura darbību, tiek pierādīta pašvaldības (un/vai tās saistītā uzņēmuma) atbilstība Konkurences likumā ietvertajam tirgus dalībnieka jēdzienam.

Publiskas personas pamatā rīkojas publisko tiesību jomā, un to darbību reglamentē publisko tiesību normās ietverti ierobežojumi. Tomēr noteiktos izņēmuma gadījumos, kuru izsmeļošs uzskaitījums ietverts Valsts pārvaldes iekārtas likuma 87.panta pirmajā daļā, publiska persona ir tiesīga darboties arī privāto tiesību jomā. Atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likuma 87.panta pirmās daļas 3.punktam viens no minētajiem izņēmuma gadījumiem, kad publiska persona rīkojas privāto tiesību jomā, ir situācija, kad publiska persona veic komercdarbību. Atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.panta pirmajai daļai publiska persona ir tiesīga veikt komercdarbību minētajā tiesību normā norādītajos gadījumos.

Pašvaldības funkcija organizēt sadzīves atkritumu apsaimniekošanu ir publiska funkcija. Tomēr pašvaldība minēto publisko funkciju var īstenot

divējādi:

1) atbilstoši normatīvo aktu prasībām izvēlēties komersantu, kurš apsaimniekos atkritumus, tādā kārtībā, kāda noteikta iepirkumu regulējošos normatīvajos aktos, proti, organizējot iepirkuma procedūru, vai

2) nerīkot iepirkuma procedūru un slēgt līgumu ar tādu institūciju (uzņēmumu), kas atrodas pilnīgā pašvaldības kontrolē un galvenokārt sniedz pakalpojumus pašvaldībai.

Tādējādi, īstenojot atkritumu apsaimniekošanas funkciju, pašvaldība ir tiesīga nodot minētās funkcijas izpildi komersantam vai arī pati iesaistīties komercdarbībā un veikt atkritumu apsaimniekošanu ar tās izveidotas kapitālsabiedrības starpniecību.

Nodibinot „/Nosaukums 2/”, kuras dalībnieces ir 22 pašvaldības, un kas nodarbojas ar atkritumu savākšanas un apglabāšanas pakalpojumiem, secināms, ka Ziemeļvidzemes pašvaldības ir izvēlējušās iesaistīties komercdarbībā un veikt atkritumu apsaimniekošanu ar to izveidotās kapitālsabiedrības starpniecību. Nav šaubu, ka pašvaldības kapitālsabiedrība konkrētajā gadījumā uzskatāma par tirgus dalībnieku, jo tā veic komercdarbību peļņas gūšanas nolūkā. Līdzīgi Konkurences padome 2008.gada 27.jūnija lēmumā Nr.73 „Par lietas neierosināšanu lietā „Par AS juridiskais birojs „/Nosaukums 3/” 2008.gada 2.jūnija iesniegumu Nr.08/SP/766” konstatēja, ka vienai pašvaldībai piederošās kapitālsabiedrības ir uzskatāmas par vienu tirgus dalībnieku, līdz ar to var secināt, ka arī katra no pašvaldībai piederošām kapitālsabiedrībām pati par sevi ir uzskatāma par tirgus dalībnieku. Tādējādi nepieciešams papildus izvērtēt, vai „/Nosaukums 2/” kontrolējošās pašvaldības ir uzskatāmas par tirgus dalībniekiem. Jānoskaidro, vai pašvaldības, iesaistoties apsaimniekošanas pakalpojumu sniegšanā caur sev piederošu kapitālsabiedrību, veic saimniecisko darbību.

Saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas praksi saimnieciskajai darbībai piemīt divas raksturīgas pazīmes: 1) preču vai pakalpojumu piedāvājums tirgū, kurā 2) šo darbību var vismaz pēc būtības (turpināt) veikt privātais uzņēmums peļņas gūšanas nolūkā. Ja privātajam uzņēmumam nav iespējas turpināt sniegt attiecīgo pakalpojumu, nav pamatota konkurences tiesību normu piemērošana. Tātad jākonstatē, ka konkrētā iestāde (vienība) nodarbojas ar pakalpojumu sniegšanu un šo pakalpojumu var sniegt jebkurš privāttiesību subjekts ar mērķi gūt peļņu.

Saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas praksi persona var tikt uzskatīta par uzņēmumu, sniedzot tikai daļu no saviem pakalpojumiem, kuriem piemīt saimnieciskais raksturs. Līdz ar to katrā lietā jāvērtē, vai konkrētā darbība var tikt uzskatīta par saimniecisko darbību, un attiecīgi var tikt pakļauta vērtējumam par darbības atbilstību konkurences tiesību normām. Personu var uzskatīt par uzņēmumu pat, ja tā nav neatkarīga juridiska persona, bet veido daļu no valsts vispārīgas administrācijas robežās, kurās tā nodarbojas ar saimniecisko darbību. Līdz ar to personu var uzskatīt par tirgus dalībnieku tiktāl, ciktāl tā veic saimnieciska rakstura darbības, pat ja visu pārējo uzdevumu izpilde ir attiecināma uz publiskas varas realizāciju un netiek pakļauta Konkurences

likumā paredzētajam vērtējumam. Tātad, konstatējot, ka pašvaldība veic saimniecisko darbību, sniedzot atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus, pašvaldība var tikt uzskatīta par tirgus dalībnieku Konkurences likuma izpratnē.

Ņemot vērā likuma „Par pašvaldībām” 3. un 15.pantā un Atkritumu apsaimniekošanas likuma 8.panta pirmās daļas 1.punktā noteikto, secināms, ka pašvaldības funkcija ietver atkritumu apsaimniekošanas organizēšanu un kontroli, taču likums neuzliek pašvaldībai pienākumu pašai veikt atkritumu apsaimniekošanu. Atkritumu apsaimniekošanas pakalpojums nav uzskatāms par tādu, ko var īstenot tikai publiska persona atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.panta pirmajai daļai, dibinot savu kapitālsabiedrību. Šo pakalpojumu var sniegt jebkurš sertificēts pakalpojuma sniedzējs, kam ir nepieciešamās atļaujas un resursi. Tātad šī darbība nav rezervēta publisko tiesību subjektiem, un to var veikt privātpersona peļņas gūšanas nolūkā.

Jāņem vērā arī Valsts pārvaldes iekārtas likuma 87.panta otrajā daļā un likuma „Par valsts un pašvaldību kapitāla daļām un kapitālsabiedrībām” 2.panta ceturtajā daļā noteikto. Ja pašvaldība atkritumu apsaimniekošanas organizēšanu nolemj veikt, iesaistoties komercdarbībā un dibinot komercsabiedrību, pašvaldības rīcība un pieņemtie lēmumi saistībā ar komercsabiedrības dibināšanu un darbību ir rīcība privāto tiesību jomā un uz to attiecināms normatīvais regulējums, kas reglamentē privāttiesiskās attiecības. Tādējādi pašvaldība līdz ar attiecīgās kapitālsabiedrības dibināšanas brīdi līdzīgi kā citi komersanti iesaistās komercdarbībā peļņas gūšanas nolūkā. Arī Valsts pārvaldes iekārtas likuma koncepcijā norādīts, ka viens no veidiem, kādā valsts pārvalde ir tiesīga īstenot savas funkcijas, ir piedalīšanās komercdarbībā peļņas gūšanas nolūkā.

Konkrētajā gadījumā Ziemeļvidzemes reģiona pašvaldības nolēma veikt komercdarbību atkritumu apsaimniekošanas sfērā, dibinot „*Nosaukums 2/*”, tāpēc pašvaldību lēmumi saistībā ar minētās sabiedrības darbību ir pieņemti privāto tiesību jomā un uz tiem attiecināmas tiesību normas, kas regulē privāttiesisko apgrozību, t.sk., konkurences tiesību normas. Ņemot vērā arī likuma „Par valsts un pašvaldību kapitāla daļām un kapitālsabiedrībām” 4.panta trešajā daļā noteikto, secināms, ka šīs pašvaldības veic saimniecisko darbību Latvijā tiktāl, ciktāl jautājums skar atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu sniegšanu.

[3.8] Tā kā pašvaldība attiecībā uz tās izveidoto komercsabiedrību darbojas ar mērķi gūt peļņu un ir ieinteresēta, ka tās izveidotā kapitālsabiedrība veic saimniecisko darbību noteiktā tirgus daļā, pašvaldības izveidotā komercsabiedrība konkurē ar citiem tirgus dalībniekiem, savukārt pašvaldības rīcība un tās pieņemtie lēmumi attiecībā uz tai piederošo kapitālsabiedrību ietekmē konkurenci.

Valsts pārvaldes iekārtas likuma koncepcijā norādīts, ka valsts iestādes nedrīkst nedz privilģēt, nedz diskriminēt komercsabiedrības, kurās kapitāla daļas pieder valstij vai pašvaldībām, kā arī ar savu rīcību pret valstij piederošām komercsabiedrībām nedrīkst tieši vai netieši veicināt negodīgu konkurenci. No minētā secināms, ka gadījumos, kad pašvaldība rīkojas privāto tiesību jomā,

nodibinot komercsabiedrību un kā kapitāla daļu turētājs pieņemot normatīvajos aktos paredzētos lēmumus par sabiedrības darbību, pašvaldība tieši ietekmē konkurenci attiecīgajā tirgū. Tātad pašvaldības, kuras kontrolē „/Nosaukums 2/”, uzskatāmas par tirgus dalībniekiem Konkurences likuma 1.panta 9.punkta izpratnē, sniedzot atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus un uz tām ir attiecināmi Konkurences likumā ietvertie ierobežojumi.

[3.9] Padome nav pareizi interpretējusi pieteicējas informāciju par administratīvo tiesvedību ar „/Nosaukums 2/”. Šī tiesvedība ierosināta par Limbažu pilsētas domes faktisko rīcību, apstiprinot „/Nosaukums 2/” par atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu sniedzēju šīs pašvaldības teritorijā, nerīkojot publiskā iepirkuma procedūru. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments 2010.gada 29.marta lēmumā norādījis, ka no lietas materiāliem nav secināms, vai „/Nosaukums 2/” dibināšana atbilst Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.panta pirmajā daļā paredzētajiem priekšnoteikumiem un minētā pārbaude ir veicama, izskatot lietu pēc būtības. Šie secinājumi norāda uz pašvaldību darbībām privāto tiesību jomā, sniedzot atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus caur „/Nosaukums 2/”, kas Senāta ieskatā neatbilst Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. panta pirmajai daļai.

[4] Padome rakstveida paskaidrojumā pieteikumu neatzīst un papildus Lēmumā norādītajam paskaidro turpmāk minēto.

[4.1] Lai būtu pamats konstatēt Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas pārkāpumu, nepieciešams iegūt pierādījumus, ka konkrēts tirgus dalībnieks atrodas dominējošā stāvoklī un šis tirgus dalībnieks īsteno rīcību, kas kvalificējama kā ļaunprātīga attiecībā pret citu tirgus dalībnieku vai konkurenci kopumā. Pārkāpuma sastāvs paredz abu šo nosacījumu izpildīšanos. Balsoties uz procesuālās ekonomijas principu, Padome Lēmumā nav definējusi konkrētos tirgus (Lēmumā konkrēto ģeogrāfisko tirgu un konkrētās preces tirgu definīcijas tika atstātas atklātas) un nav konstatējusi, vai „/Nosaukums 2/” atrodas dominējošā stāvoklī, jo konstatēja, ka nepastāv šaubas par to, ka pieteicējas norādītās „/Nosaukums 2/” darbības nav ļaunprātīgas. Ja arī „/Nosaukums 2/” konkrētā tirgū atrastos dominējošā stāvoklī, nebūtu pamata konstatēt dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas aizlieguma pārkāpumu. Tirgus dalībnieka dominējošo stāvokli un tā izmantošanu Konkurences likums neaizliedz.

[4.2] Pieteicēja nepamatoti apgalvo, ka Lēmumā izdarītie secinājumi par Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas ģenerālklausulas pārkāpuma neesamību nav pietiekami detalizēti izvērtēti un pamatoti.

[4.2.1] Padome nav tiesīga atzīt par prettiesisku citas valsts iestādes lēmumu attiecībā uz piemērojamām cenām regulētā nozarē. Padome konstatēja, ka teritorijās, kur „/Nosaukums 2/” darbojas ārpus ZAAR (tātad teritorijās, kurās pēc „/Nosaukums/” ieskata tiek noteiktas zemākas cenas un deformēta konkurence, „/Nosaukums 2/” veicot prettiesisku šķērssubsidēšanu), tā darbojas saskaņā ar noslēgtajiem līgumiem, kuros ietvertās cenas ir konkrēto pašvaldību regulatoru pēdējais apstiprinātais sadzīves atkritumu apsaimniekošanas tarifs. Ņemot vērā Atkritumu apsaimniekošanas likuma pārejas noteikumu 13.punktā

noteikto, Padome secināja, ka „*Nosaukums 2/*” nav tiesīga lūgt pašvaldībām pārskatīt norādīto maksu apmērus. Savukārt konkrētā cena uz līguma darbības laiku ir noteikta atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai kārtībai.

Līdz ar to Padome pamatoti atzina, ka piemērojot cenas, pat ja tās būtiski atšķiras no cenām ZAAR, „*Nosaukums 2/*” rīcībā nav saskatāma ļaunprātība. „*Nosaukums 2/*” rīcība ir balstīta uz nozari regulējošajiem normatīvajiem aktiem attiecībā uz cenu piemērošanu un spēkā esamību pārejas periodā, kas būtiski ierobežo tās rīcības brīvību, nosakot cenu.

Vienīgā teritorija ārpus ZAAR, kur „*Nosaukums 2/*” darbojas un uz kuru nav attiecināms Atkritumu apsaimniekošanas likuma pārejas noteikumu 13.punkts, ir Apes novads, kur līgums noslēgts un cena noteikta konkursa rezultātā. Apes novadā noteiktā cena ir augstāka par ZAAR noteiktajām cenām. Savukārt regulators apstiprina tarifu par sadzīves atkritumu apglabāšanu atkritumu poligonos un izgāztuvēs. Līdz ar to arī attiecībā uz Apes novadā noteikto cenu nav pamata vērtēt šķērssubsidēšanas faktu, jo šķērssubsidēšana uzskatāma par konkurenci deformējošu, ja no tirgus, kurā tirgus dalībnieks atrodas dominējošā stāvoklī (pieteicēja norāda, ka tas ir ZAAR, kurā „*Nosaukums 2/*” sniedz sadzīves atkritumu savākšanas pakalpojumu), tiek finansēts tirgus, kurā attiecīgais tirgus dalībnieks darbojas konkurences apstākļos. Lēmumā secināts, ka tā administratīvā teritorija, kura būtu vērtējama pēc šāda principa, ņemot vērā konkrētos apstākļus un normatīvos aktus, ir Apes novads. Lēmumā secināts, ka daļu cenas veido normatīvajos aktos noteiktā kārtībā ar kompetentas valsts iestādes lēmumu akceptēta cena un šī cena ievērojami pārsniedz ZAAR noteiktās cenas.

[4.2.2] Vērtējot, vai „*Nosaukums 2/*” piedāvā pakalpojumu par „patiesai tirgus cenai” atbilstošu cenu, Padome ņēma vērā arī pēdējo publiski pieejamo informāciju par atkritumu apsaimniekošanas maksām par periodu līdz 2009.gada 1.janvārim. Balstoties uz publiski pieejamo informāciju, t.sk., uz izmaiņām normatīvajos aktos, Padome secināja, ka nav pamata uzskatīt, ka atkritumu apsaimniekošanas maksas pēc šī datuma būtu būtiski samazinājušās. Lēmumā dotas atsauces uz Atkritumu apsaimniekošanas likuma 22. un 23.pantu. Savukārt iepriekšējā kārtība neparedzēja šādu striktu prasību attiecībā uz konkrētu poligonu. Normatīvie akti izvirza jaunas prasības poligonu apsaimniekotājiem, kas arī tiešā veidā rada ietekmi uz cenu par atkritumu savākšanu, kā tas norādīts Lēmumā. Tika ņemts vērā arī fakts, ka ar pārvadāšanu saistītās izmaksas atkritumu apsaimniekotājiem ir nozīmīga izdevumu daļa. Savukārt degvielas cenām ir tendence palielināties. Pieteicēja kā tirgus dalībniece, kas darbojas šajā nozarē, arī norāda, ka „*Nosaukums 2/*” nosaka nepamatoti zemas cenas konkurences tirgos. Taču, piemēram, Apes novadā konkursa rezultātā noteiktā cena kopumā ir augstāka par cenām, kuras saskaņā ar iepriekš spēkā esošo regulējumu noteica konkrēto pašvaldību regulators.

Ņemot vērā šos faktus, Padome pamatoti konstatēja, ka „*Nosaukums 2/*” darbības nesatur Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas ģenerālklausulā noteiktā sastāva pazīmes, kā arī pamatoti, balstoties uz procesuālās ekonomijas principu, detalizēti nevērtēja reģionālās īpatnības, kas var ietekmēt cenas

apmēru.

[4.3] Pieteicējas norādītā tiesu prakse, ka pārmērīgi augstas cenas izvirzīšana var tikt uzskatīta par tādu, kas padara līguma noslēgšanu par ekonomiski neizdevīgu un līdz ar to arī par neiespējamu, nav attiecināma uz konkrēto lietu.

Darījums ir gribas izpaušme, kas vērsta uz tiesisku attiecību nodibināšanu, grozīšanu vai izbeigšanu, kas sevī ietver arī vienošanos par cenu. Ņemot vērā to, ka darījums konkrētajā gadījumā ir starp juridiskām personām, par konkrēta pakalpojuma pirkšanu, paredzot abām pusēm tiesības un pienākumus, tad šāda darījuma nodibināšana ir īstenojama, tikai slēdzot divpusēju līgumu. Savukārt līguma noslēgšanai nepieciešama pušu vienošanās. No tā izriet, ka pusēm savstarpēji ir jāapspriež līguma nosacījumi, lai par tiem panāktu vienošanos.

Pieteicēja nav atbilstoši Administratīvā procesa likuma 161.panta pirmajai daļai iesniegusi pierādījumus, kas liecina par tās daļību sarunās ar „Nosaukums 2/” un pierādījumus par šo sarunu saturu. Padome konstatēja, ka „Nosaukums 2/” ir iesniegusi savus priekšlikumus darījumam, bet pieteicēja nav atbildējusi, nav izteikusi savus priekšlikumus, komentārus un labojumus. Tā kā līguma projekta nosacījumu, t.sk. cenas, apspriešana nav notikusi, nav konstatējama tādu nosacījumu uzspiešana, kas padara līguma noslēgšanu par neiespējamu.

[4.4] Lēmumā konstatēts, ka konkrētajos reģionos, kuros pieteicēja saskata iespējamu Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 4.punkta pārkāpumu, atkritumu apsaimniekošanas tiesības nav bijušas pieejamas brīvajā tirgū pieteicējai, kas veic vai potenciāli varētu veikt atkritumu apsaimniekošanu konkrētajā reģionā. Līdz ar to šāda 22 pašvaldību rīcība, kas norit saskaņā ar normatīvo regulējumu, pašām nodibinot komercsabiedrību, kas nodarbojas ar atkritumu apsaimniekošanu pašvaldību teritorijās, ir vērtējama kā publiskas personas pieņemts lēmums. Padomes kompetencē nav vērtēt publiskas personas rīcību, tai īstenojot publisku funkciju, tostarp, izdodot administratīvu aktu. Arī no Eiropas Savienības Tiesas judikatūras izriet, ka darbībām, kas attiecas uz publiskas varas īstenošanu, nav saimnieciska rakstura, kas pamatotu konkurences tiesību normu piemērošanu. Līdz ar to Padomei nebija jāpārbauda pieteicējas argumenti attiecībā uz šo publisko personu rīcību un lēmumiem, kas izriet no publisko tiesību normām.

[5] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāve uzturēja pieteikumu, bet atbildētājas pārstāve un trešās personas pārstāvis pieteikumu neatzina.

Motīvu daļa

[6] Pārbaudījusi lietas materiālus un noklausījusies administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteikums nav pamatots.

[7] Ņemot vērā „/Nosaukums/” iesniegumā norādītos apstākļus, Padome, izskatot šo iesniegumu, vērtēja, vai ir pamats ierosināt lietu par Konkurences likuma 13.panta ģenerālklausulas un šā panta pirmās daļas 1.un 4.punkta pārkāpumiem „/Nosaukums 2/” darbībās. Līdz ar to arī apgabaltiesa vērtē, vai konkrētajā gadījumā ir konstatējamas šo pārkāpumu pazīmes.

[8] Konkurences likuma 13.panta ģenerālklausula ietver aizliegumu tirgus dalībniekam ienākumus no tirgus, kurā tas atrodas dominējošā stāvoklī, izmantot tirgū, kurā tas neatrodas dominējošā stāvoklī, tādā veidā šajā tirgū radot sev labvēlīgākus apstākļus, nekā konkurentiem. „/Nosaukums/” norāda, ka šajā gadījumā šķērssubsidēšana varēja izpausties, „/Nosaukums 2/” ārpus ZAAR piemērojot zemākas atkritumu apsaimniekošanas maksas.

Vērtējot konkrētos tirgus, Padome secināja, ka „/Nosaukums/” iesnieguma kontekstā sadzīves atkritumu apsaimniekošanā, ko veic „/Nosaukums 2/”, ir izdalāmi divi konkrētie tirgi – atkritumu savākšana un atkritumu apglabāšana ZAAR. ZAAR atkritumu apglabāšanas tirgū dominējošā stāvoklī atrodas „/Nosaukums 2/”, bet „/Nosaukums/” vēlas darboties sadzīves atkritumu savākšanā ZAAR. Ņemot vērā normatīvajos aktos noteiktās pašvaldību tiesības attiecībā uz atkritumu savākšanas un apsaimniekošanas organizēšanu, Padome secināja, ka definējot konkrētās preces tirgu, ģeogrāfiskais tirgus nepārsniegtu pašvaldības teritoriju, taču ģeogrāfisko tirgu un konkrētās preces tirgu definīcijas tika atstātas atklātas. Pieteicēja uzskata, ka Padome nepamatoti nenoteica ģeogrāfisko tirgu un konkrētās preces tirgu definīcijas.

Izvērtējot pieteicējas argumentus par iespējamo šķērssubsidēšanu, Padome ieguva informāciju no „/Nosaukums 2/” par tās piemērotajām atkritumu apsaimniekošanas maksām ZAAR 2011.gadā un maksām ārpus ZAAR 2011.gadā un vairākos iepriekšējos gados (*lietas 2.pielikuma 133.-134.lapa*). Saskaņā ar šo informāciju „/Nosaukums 2/” atkritumu apsaimniekošanas maksas ārpus ZAAR 2011.gadā un vairākos iepriekšējos gados bija noteiktas robežās no Ls 6,25 līdz Ls 10,66 par m³ bez PVN (izņemot Apes novadā noteikto maksu Ls 16,16, kas noteikta publiskā iepirkuma rezultātā), bet ZAAR maksa bija noteikta robežās no Ls 6,71 līdz Ls 9,90 par m³.

Padome ņēma vērā arī publiski pieejamo informāciju par atkritumu apsaimniekošanas maksu Centrāllatvijas atkritumu apsaimniekošanas reģionos laikā līdz 2009.gada 1.janvārim. Saskaņā ar publiski pieejamo informāciju Piejūras reģionā atkritumu apsaimniekošanā līdz 2009.gada 1.janvārim darbojās trīs apsaimniekotāji un to maksas Jūrmalas pilsētā bija no Ls 4,37 - 4,91 m³ bez PVN, Talsu pilsētā Ls 7,55 m³ bez PVN, Talsu rajonā no Ls 4,82 - 9,14 m³ bez PVN, Tukuma pilsētā Ls 7,55 m³ bez PVN, Tukuma rajonā no Ls 5,95 - 10,12 m³ bez PVN. Pierīgas reģionā atkritumu apsaimniekošanā līdz 2009.gada 1.janvārim darbojās 15 apsaimniekotāji un to maksas Rīgas un Ogres rajonā bija robežās no Ls 5,55 - 6,71 m³ bez PVN. Zemgales reģionā atkritumu apsaimniekošanā līdz 2009.gada 1.janvārim darbojās trīs apsaimniekotāji un to maksas pilsētās svārstījās no Ls 5,45 - 7,73 m³ bez PVN, Bauskas rajonā Ls 5,45

- 7,65 m³ bez PVN, Dobeles rajonā Ls 5,95 - 11,63 m³ bez PVN, Jelgavas rajonā Ls 5,25 - 6,25 m³ bez PVN.

Apgabaltiesa uzskata, ka Padomes iegūtā informācija par atkritumu apsaimniekošanas tarifiem bija pietiekama, lai izskatītu pieteicējas iesniegumu, jo Padome bija ieguvusi informāciju gan par „Nosaukums 2/” 2011.gadā piemērotajiem tarifiem ZAAR un ārpus šī reģiona, gan arī par „Nosaukums 2/” piemērotajiem tarifiem ārpus ZAAR vairākus gadus pirms 2011.gada, kā arī publiski pieejamo informāciju par citu apsaimniekotāju piemērotajiem tarifiem Centrāllatvijā laikā līdz 2009.gada 1.janvārim. Kopumā izvērtējot iegūto informāciju, nav iespējams konstatēt, ka ārpus ZAAR citu apsaimniekotāju piemērotās cenas līdz 2009.gada 1.janvārim pamatā būtu augstākas. Vairākos gadījumos līdz 2009.gadam citi apsaimniekotāji ir piemērojuši maksu, kas bija zemāka par „Nosaukums 2/” piemēroto zemāko maksu, proti, Piejūras reģionā zemākā apsaimniekošanas maksa bija Ls 4,37 m³ bez PVN, Zemgales reģionā atkritumu apsaimniekošanas zemākā maksa bija Ls 5,25 m³ bez PVN, bet Pierīgas reģionā zemākā apsaimniekošanas maksa bija Ls 5,55 m³ bez PVN. Ņemot vērā iegūto informāciju, apgabaltiesa atzīst par pamatotu Padomes secinājumu, ka salīdzinot „Nosaukums 2/” piemērotos tarifus ārpus ZAAR ar citu apsaimniekotāju noteiktajiem tarifiem ārpus „Nosaukums 2/” līdz 2009.gada 1.janvārim, nav pamata uzskatīt, ka „Nosaukums 2/” piemērotās atkritumu apsaimniekošanas maksas ārpus ZAAR pēc 2009.gada 1.janvāra būtu būtiski samazinājušās.

Tā kā lielāko daļu no „Nosaukums 2/” piemērotās maksas Apes novadā veido normatīvajos aktos noteiktā kārtībā, proti publiska konkursa rezultātā noteikta maksa, bet pārējo maksas daļu veido regulatora apstiprinātais tarifs, turklāt šī maksa ievērojami pārsniedz pārējās ārpus ZAAR piemērotās maksas, līdz ar to arī Apes novadā piemērotā cena nenorāda uz šķērssubsidēšanas iespējamību.

Pieteicēja nepamatoti salīdzina tikai zemāko cenu Ls 6,25, ko „Nosaukums 2/” piemēro par atkritumu apsaimniekošanu ārpus ZAAR ar augstāko cenu Ls 8,90, ko „Nosaukums 2/” piemēro par atkritumu apsaimniekošanu ZAAR. Tā kā pieteicēja norāda uz iespējamo šķērssubsidēšanas faktu, tad salīdzināmas ir ne tikai šīs cenas, bet arī „Nosaukums 2/” un citu apsaimniekotāju piemērotās cenas ārpus ZAAR, turklāt jākonstatē arī, ka pieteicējai ir iespējams atkritumu apsaimniekošanas maksu ietekmēt un izmainīt.

Izvērtējot pieteicējas iespēju izmainīt atkritumu apsaimniekošanas maksu ārpus „Nosaukums 2/”, Padome pamatoti ņēma vērā, ka saskaņā ar Atkritumu apsaimniekošanas likuma pārejas noteikumu 13.punktu līdz līguma par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu attiecīgajā zonā noslēgšanai ar komersantu, kurš izraudzīts publisko iepirkumu vai publisko un privāto partnerību regulējošos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, maksai par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu jāatbilst pēdējam regulatora apstiprinātajam sadzīves atkritumu apsaimniekošanas tarifam, kas noteikts pirms šā likuma spēkā stāšanās. Saskaņā ar šajā punktā noteikto pašvaldība ir tiesīga

pārskatīt minēto sadzīves atkritumu apsaimniekošanas tarifu, ja ir mainījies regulatora apstiprinātais tarifs par sadzīves atkritumu apglabāšanu atkritumu poligonos/izgāztuvēs un dabas resursu nodoklis par atkritumu apglabāšanu normatīvajos aktos noteiktajā apmērā, un precizēt to tādā apmērā, kādā to ietekmē attiecīgās izmaiņas. Tātad „/Nosaukums 2/” pamatoti norāda, ka tai nebija tiesību lūgt pašvaldību pārskatīt piemērotās maksas apmēru un tāpēc „/Nosaukums 2/” piemērotās atkritumu apsaimniekošanas maksas ārpus ZAAR pēdējo gadu laikā nebija mainījušās.

Padome pamatoti ņēma vērā arī to, ka pašvaldības noteikto maksu veido vairākas sastāvdaļas, proti, pašvaldības noteiktā maksa saskaņā ar līgumu ar atkritumu apsaimniekotāju, regulatora apstiprinātais tarifs un dabas resursu nodoklis un, tā kā „/Nosaukums 2/” piemērotā maksa tika noteikta atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai kārtībai, Padome nebija tiesīga pārvērtēt un atzīt par prettiesisku citas valsts iestādes lēmumu attiecībā uz piemērojamām cenām regulētā nozarē. Padome pamatoti ņēma vērā arī „/Nosaukums 2/” sniegto informāciju, ka teritorijās, kur darbojas arī citi atkritumu apsaimniekotāji, netiek veiktas investīcijas dalītās atkritumu vākšanas infrastruktūrā un līdz ar to izmaksas par atkritumu apsaimniekošanu ir mazākas.

Līdz ar to apgabaltiesas ieskatā Padomei nebija nepieciešams pieteicējas iesnieguma izskatīšanai iegūt arī informāciju par citu apsaimniekotāju piemērotajām maksām par atkritumu apsaimniekošanu ārpus ZAAR pēc 2009.gada 1.janvāra, kā arī nebija sīkāk jāvērtē citu apsaimniekošanas reģionu īpatnības. Ņemot vērā šos secinājumus, Padomei nebija nepieciešams iespējamā pārkāpuma izvērtēšanai noteikt ģeogrāfisko tirgu un konkrētās preces tirgu definīcijas. Pat nosakot šos tirgus tā, kā to uzskata pieteicēja, proti, par ģeogrāfisko tirgu nosakot ZAAR teritoriju un par konkrētajiem tirgiem nosakot sadzīves atkritumu savākšanas pakalpojumu sniegšanu ZAAR un sadzīves atkritumu apglabāšanas pakalpojuma sniegšanu ZAAR, iepriekš minētie secinājumi norāda uz to, ka pieteicējas norādītās „/Nosaukums 2/” darbības nevar tikt vērtētas kā šķērssubsidēšana, jo nav konstatējama pieteicējas mērķtiecīga rīcība lai samazinātu ārpus ZAAR piemērojamās maksas apmērus.

[9] Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 1.punkts aizliedz ļaunprātīgi izmantot dominējošo stāvokli, atsakoties slēgt darījumu ar citu tirgus dalībnieku vai grozīt darījuma noteikumus bez objektīvi attaisnojoša iemesla. Tāpēc Padome izvērtēja, vai bija pamatota „/Nosaukums 2/” prasība iekļaut ar „/Nosaukums/” noslēdzamajā līgumā punktu, ka līdz brīdim, kad stājas spēkā regulatora apstiprinātais tarifs par sadzīves atkritumu apglabāšanu, kurā ietvertas izmaksas par sadzīves atkritumu sagatavošanu apglabāšanai, „/Nosaukums/” jāmaksā papildu samaksa Ls 7,32 par tonnas atkritumu sagatavošanu apglabāšanai poligonā „/Nosaukums/” papildus regulatora apstiprinātajam tarifam vai arī „/Nosaukums/” jānodrošina apglabāšanai sagatavotu atkritumu ieviešanu poligonā.

Atkritumu apsaimniekošanas likuma 22.panta trešā daļa, kas stājas spēkā 2010.gada 18.novembrī, noteic, ka sadzīves atkritumu poligona

īpašniekam vai apsaimniekotājam ir pienākums nodrošināt vai nu sadzīves atkritumu sagatavošanu apglabāšanai vai arī nodrošināt, ka poligonā pieņem apglabāšanai jau sagatavotus atkritumus. Saskaņā ar „*Nosaukums 2/*” paskaidroto līdz 2011.gada martam regulators nebija noteicis tarifu metodiku, kurā būtu iekļauta atkritumu pirmsapstrādes maksa. Līdz ar to apgabaltiesa atzīst, ka apstākļos, kad „*Nosaukums/*” vēlējās nodot apglabāšanai poligonā „*Nosaukums/*” neapstrādātus atkritumus, ko saskaņā ar likuma prasībām „*Nosaukums 2/*” kā poligona apsaimniekotājam bija pienākums sagatavot apglabāšanai, bet regulators nebija apstiprinājis maksu par atkritumu apstrādi, „*Nosaukums 2/*” bija tiesības līdz regulatora lēmumam par šī tarifa apstiprināšanu pieprasīt no „*Nosaukums/*” papildus samaksu. Šāda prasība nav uzskatāma par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu. Turklāt, kā tiesas sēdē paskaidroja „*Nosaukums 2/*” pārstāvis un ko neapšaubīja arī „*Nosaukums/*” pārstāve, 2011.gadā, apstiprinot atkritumu pirmapstrādes tarifu, regulators „*Nosaukums 2/*” piemēroto tarifu nesamazināja.

No lietas materiāliem izriet, ka „*Nosaukums/*” divas reizes vērsās „*Nosaukums 2/*” ar vēstulēm par atkritumu apsaimniekošanas līguma noslēgšanu. Uz pirmo vēstuli atbilde netika saņemta, bet uz otro vēstuli tika sniegta atbilde, piedāvājot maksāt Ls 7,32 pat atkritumu tonnas apstrādi. Pieteicēja norāda, ka tā nevar pierādīt negatīvu faktu - ka nav notikušas sarunas un cena nav apspriesta. Tajā pašā laikā pieteicēja nav iesniegusi pierādījumus par to, ka pēc līguma projekta saņemšanas tā būtu iebildusi pret piedāvāto cenu, būtu vēlējusies to apspriest. Līdz ar to Padome pamatoti secināja, ka nav konstatējams minētās maksas uzspiešanas fakts, jo lietā nav pierādījumu par to, ka „*Nosaukums/*” pret piedāvātās maksas apmēru būtu izteikusi iebildumus un tie nebūtu ņemti vērā.

[10] Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 4.punkts aizliedz tieši vai netieši uzspiest vai piemērot netaisnīgu pirkšanas vai pārdošanas cenu vai citus netaisnīgus tirdzniecības noteikumus.

Pieteicēja norāda, ka „*Nosaukums 2/*” pārkāpums jāvērtē, ņemot vērā, ka „*Nosaukums 2/*” darbības var arī nenorādīt uz tiešu „*Nosaukums 2/*” atteikumu slēgt līgumu ar „*Nosaukums/*”. Par atteikšanos slēgt darījumu šajā gadījumā liecina tādu sadarbības nosacījumu izvirzīšana, kas padara līguma noslēgšanu par ekonomiski neizdevīgu un līdz ar to neiespējamu, kas izpaudās kā nepamatoti augstas cenas noteikšana par atkritumu pirmapstrādi un apglabāšanas pakalpojumu.

Attiecībā uz minēto pieteicējas argumentu apgabaltiesa atzīst, ka Padomei nebija sīkāk jāpārbauda un jāvērtē „*Nosaukums 2/*” piemērotās maksas par atkritumu apstrādi un apglabāšanu pamatotību, jo kā pamatoti Padome norādīja Lēmumā, metodiku atkritumu apglabāšanas maksas noteikšanai izstrādā regulators, regulators izvērtē uz konkrēto pakalpojumu attiecināmās izmaksas un regulators arī apstiprina atkritumu apglabāšanas maksu. Regulatora pieņemtais lēmums par tarifa apstiprināšanu ir administratīvais akts, ko var pārsūdzēt likumā noteiktajā kārtībā. Tā kā ārpus

ZAAR „/Nosaukums 2/” darbojās saskaņā ar noslēgtajiem līgumiem ar pašvaldībām un regulētajām cenām un arī poligonā „/Nosaukums/” tika piemērota regulatora apstiprinātā cena, Padome pamatoti secināja, ka Konkurences likuma pārkāpums, piemērojot minētās cenas, nav konstatējams.

Pieteicēja iebilst arī pret „/Nosaukums 2/” piemēroto atkritumu svāra/tilpuma attiecību ($1 \text{ m}^3=200 \text{ kg}$). Apgabaltiesa atzīst par pamatotu Padomes secinājumu, ka nav nepieciešams apšaubīt un sīkāk vērtēt šo attiecību, jo tā tika piemērota atbilstoši Ziemeļvidzemes reģionālo atkritumu apsaimniekošanas plānam 2006. - 2013.gadam, kas apstiprināts ar attiecīgiem Ministru kabineta noteikumiem. Kaut arī konkrētā tilpuma un svāra attiecība „/Nosaukums 2/” nebija saistoša, jo tā ietverta plānošanas dokumentā, taču tiesas ieskatā tā nav arī uzskatāma par patvaļīgu, jo, kā izriet no plānā norādītā, minētā attiecība aprēķinos ņemta vērā, pamatojoties uz pašvaldību iesniegtajiem datiem. Pieteicēja nav norādījusi pamatojumu, kāpēc būtu piemērojama citāda attiecība.

[11] Pieteicēja uzskata, ka Padomei bija jāvērtē arī pašvaldību darbība atkritumu apsaimniekošanā kā saimnieciskā darbība privāto tiesību jomā. Apgabaltiesa tam nepiekrīt.

Pildot atkritumu apsaimniekošanas organizēšanas funkciju, kas ir publiska funkcija, pašvaldība var vai nu nodot šīs funkcijas izpildi komersantam vai arī pati iesaistīties komercdarbībā un veikt atkritumu apsaimniekošanu ar tās izveidotas kapitālsabiedrības starpniecību. Taču tas, ka pašvaldības ir nodibinājušas „/Nosaukums 2/”, nenozīmē, ka ne tikai „/Nosaukums 2/”, bet arī pašvaldības tāpēc kļūst par atkritumu apsaimniekošanas tirgus dalībniecēm. „/Nosaukums 2/” tika dibināta tieši tāpēc, ka pašvaldības pašas nedrīkstēja nodarboties ar atkritumu apsaimniekošanu, kas ir darbība privāto tiesību jomā. Tātad „/Nosaukums 2/” izveidošana nav saimnieciska rakstura darbība, bet gan veids, kādā pašvaldības izvēlējās pildīt savu publisko funkciju. Savukārt tas, vai „/Nosaukums 2/” dibināšana atbilst normatīvajos aktos paredzētajiem priekšnoteikumiem, kad tas ir pieļaujams, tiek pārbaudīts administratīvajā tiesā pēc „/Nosaukums/” pieteikuma ierosinātajā lietā Nr.A420612510. Tā kā šīs lietas izskatīšana tiesā nav pabeigta, pieteicēja nepamatoti norāda, ka tiesa šajā lietā ir atzinusi, ka pašvaldību darbība neatbilst Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.panta pirmajai daļai. Turklāt, pat ja tiesa nonāks pie šāda secinājuma, tas nozīmēs tikai to, ka „/Nosaukums 2/” dominējošo stāvokli ZAAR ieguvusi pašvaldību prettiesiskas rīcības rezultātā, taču tas automātiski nenozīmē, ka dominējošais stāvoklis tāpēc būtu izmantots ļaunprātīgi.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307.un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

noraidīt SIA „*Nosaukums*” pieteikumu par Konkurences padomes 2011.gada 13.maija lēmuma Nr.26 (protokols Nr.22, 3.§) atcelšanu un pienākuma uzlikšanu Konkurences padomei ierosināt lietu par Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 1. un 4.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu SIA „*Nosaukums 2*” darbībā.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja

(*paraksts*)

I.Amona

Tiesneši

(*paraksts*)

S.Liniņa

(*paraksts*)

V.Poķis

NORAKSTS PAREIZS

Administratīvās apgabaltiesas tiesnese

I.Amona

Rīgā 2013.gada 25.janvārī